

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik mindennap, a hétfői és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Apáczá-utca 3. sz.

A lap szellemi részére vonatkozó közleményeket a szerkesztőség címére kérjük beküldetni.

Egy hasábos petítor 5 kr. Hirdetés-bélyeg 80 kr.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézhetők.

LAPTULAJDONOS:

A SZENT LÁSZLÓ-NYOMDA-RÉSZVÉNYTÁRSASÁG.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

DR. PERSZ ADOLF.

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átvéve:

Egész évre . 6 frt — kr.

Félévre . . 3 » — »

Negyedévre . 1 » 50 »

Egy hónapra — » 60 »

Helyben házhoz hordva:

Egész évre . 8 frt — kr.

Félévre . . 4 » — »

Negyedévre . 2 frt — kr.

Egy hónapra — » 80 »

Vidékre postán szállítva:

Egész évre 10 frt — kr.

Félévre . . 5 » — »

Negyedévre . 2 » 50 »

Egy hónapra 1 » — »

Egyes szám ára 4 kr

Visszaszivjuk szavunkat.

(Visszhang egy cikkünkre.)

Miniszter elnökünk ellen lapunk vasárnapi vezércikkében egy méltatlan sértést követtünk el azt tulajdonítván ugyanis neki, hogy külpolitikánk tekintetében tett ama ígéretére vonatkozólag, miként ő mint magyar miniszter elnök ez irányban jogait érvényesíteni tudni fogja: azon vakmerő állítást merészeltük megkoczkóztatni, hogy »ő eme nyilatkozatát maga sem vette komolyan«.

Nos, ma mélyen sajnálkozva az elkövetett sértés felett és töredelmesen szánva és bánva a mi vétkünket ünnepélyesen visszavonjuk eme meggondolatlanul tett észrevételünket és elismerjük, hogy fiatal lapunk fenállása óta most az egyszer (és először) tévedtünk, túllőttünk a célon és hogy a miniatúr kiadású Bismarckot alaptalanul gyanúsítottuk és hogy az ő becses figyelmét egész indokolatlanul hívtuk fel ígérete beváltására és pedig azért, mert ő adott ígéretét — mint most a »Nemzeti Ujságból« értesülünk — be is váltotta, azaz hogy beváltani igyekezett, amennyiben midőn az Ischlbe tervezett diplomáciai utazások kilátásban helyeztetek, hogy a netaláni konferencián befolyását és erélyét érvényesíthesse: részére, mint a magyar külpolitika képviselője részére egy meghívó kieszközlése végett legmagasabb helyen lépéseket tett.

Igéretének beváltására irányított eme hazafias óhajával tagadhatlan hogy lezáfolt bennünket — még pedig egész alaposan.

Mi a méltányosság álláspontjára helyezkedve már elvünknel fogva is — halaha valakin valamely sérelmet követünk el, lovagias kötelességünknek tartjuk hibánkat egész férfiasan beismerni azzal jóvá tenni, hogy bárhasaját reputációján árán nehezünkre esik is, de nehogy olvasóinkat a téves információ hatása alatt továbbra is meghagyjuk: magunk magun-

kat dezavualjuk illetve közleményünket demontáljuk.

A jelen esetben azonban nem esik nehezünkre a dezavualás, sőt ellenkezőleg igen örvedünk rajta, hogy jelzett közleményünket visszavonhatjuk, mert a visszavonást előidéző okokból azt a megnyugtató konzekvenciát vonhatjuk le, hogy Bánffy Magyarország jogainak a külügyi politika érvényesítése tekintetében nem nélkülözi a komoly szándékot és így ismervé az ő szilárd elhatározását és vasakarátát, jogaink megvédése iránt nem csupán illúziókban ringathatjuk magunkat, de tényleg reményeket is táplálhatunk a végett, hogy már egyszer valahára, midőn ily ambiciozus ellenmondást nem tűrő és olesó megalkuvást nem ismerő miniszterelnököt kaptunk; az európai koncerterben nekünk is fog valami szerepecske jutni és hogy a külföld végre Magyarország létezéséről is kénytelen lesz tudomást venni.

Ily kedvező benyomás alatt olvastuk a N. U. kezdő sorait. A közleményt azonban tovább olvasva, legnagyobb ámulatunkra és ép ily nagy sajnálatunkra nem kevesebbet találtunk abban, mint azt, hogy Bánffy azon törekvése miként az ischli diplomáciai találkán szintén részt vehessen, hajótörést szenvedett és nehogy még csak Európa sorsának intézői közelében is lehessen: Ő felsége idejékorán friss üdülést kívánt neki — a luzerni pihenéshez.

Igy tehát Bánffy jelenlétét a diplomáciai összejövetelen Ő felsége sem szükségesnek, sem dedig opportunusnak nem tartotta. Ezek olvasására első tekintetre szeminknek hinni sem mertünk olyannyira, hogy laptársunk mondott közleményét többször átkellett olvasnunk, mignem az abban foglaltak valódi értelmezéséről meggyőzhettük magunkat.

Ekkor még képtelenségnek tartottuk, hogy Magyarország grófokat teremtő és liferáló, hatalmas, büszke, önérzetes vasakaratu és egyetlen szerencséskezű mi-

niszterelnöke csak egy oly kis pontocska és egy oly szerencsétlen flótás lenne, kitől a végzet még azt a csekély bérét is megtagadja, hogy ide utazott német kollegáját látogatásával tisztelhesse meg nem csak, de sőt még azt sem engedte meg neki, hogy ama város üde levegőjét, melyet kollegája oly nagy gyönyörrel élvez, csak pár rövid napig is szivhassa és annak közelében sütkérezhessen, hogy így legalább »a látszólagas látszat látszatának látszata« ne hiányozzék, melyből azután azt lehetne következtetni, miként Európa sorsának intézésébe az ő ismert erélyes hangjával szintén beleszólt.

Nem tudjuk valóban hogy mit gondoljunk.

Bánffy mint a hivatalosok mondják, Ő felsége feltétlen bizalmának örvend, Kálnokyt ő buktatta meg a peer-schubnak szokatlan de nagykihatású alkalmazását a gyakorlatba át tudta plántálni: egy ily ember ne birjon még csak annyi befolyással sem, hogy ép akkor midőn, Magyarország érdekei forognak szóban nemcsak hogy meg nem kérdeztetik, de még kérelme daczára is a tanácskozás színhelyére sem bocsájtatik: nem gondolhatunk egyebet, minthogy a már kezdettől fogva átmeneti jelleggel bíró miniszter elnöki állása alatt a talaj az utóbbi időben keletkezett viharok következtében megesuszamlott és hogy talán újból egy még ismeretlen »politikai tapintatlanságot« követett el, meiyel az udvarnál nem szívesen akarnának még egy harmadikkal is tetéztetni engedni, s ezért ily módon vélték eddigelé teljesített sikeres szolgálatainak megelégtelését neki tudomására juttatni.

Kisérletének eredménytelenségéből valamint ezen szerény intésből azt hisszük hogy ő a konzekvenciákat le fogja vonni tudni és hogy legközelebb már nem Ischlbe hanem Bethlenbe — penzióba fog vágyódni, a mi ugy a saját, mint az ország belnyugalmának érdekében nagyon kívánatos is lesz.

Mezőgazdasági statisztika.

Megemlékeztünk annak idejében a Magyarország területén az 1895. évi VIII. tez.-ben a folyó év november hó 20. és 30-ika közt elrendelt általános mezőgazdasági statisztikai összeírásról s legutóbb közöltük a kormánynak az összeírásra vonatkozó tervezetét is.

Tagadhatatlan, hogy ez a munka hivatva van arra, hogy egy eddigi igen nagy hiányt pótoljon, minélfogva a közvélemény ezt ellenzéki részről is a legnagyobb rokonszenvvel fogadta.

Legújabbban e tárgyban gróf Festetics Andor földművelési m. kir. miniszter a kitűzött célnak minél sikeresebb keresztülvitele érdekében, a gazdaközönséghez egy meleg hangú felhívást intézett, melyet egész terjedelmében itt közlünk.

Földművelésügyi m. kir. miniszter.

931 1895. éln. szám.

Felhívás Magyarország gazdaközönségéhez.

Az 1895. évi VIII. t. cz. a f. évi november hó 20. és 30-ika közt Magyarország területén általános mezőgazdasági statisztikai összeírást rendelt el. Nemesak a kormány óhajta volt ez, hanem hazánk gazdaközönségének is évek óta hangoztatott kívánsága.

A tengerentúli nagy gabonatermesztő országok versenye s a termények árának rendkívüli hanyatlása Európaszerte, évről-évre nehezebbé teszi a mezőgazdaság helyzetét. Súlyosan érezzük mi is ezt a válságot s a kormány és a társadalom vállvetett erőfeszítésére van szükség, hogy megállhassunk a mostani viszonyok között s megvehessük a mezőgazdaság újabb virágzásának alapját.

De arra, hogy helyesen tűzzük ki a célt s jól válasszuk meg az utakat és módokat a helyzet javítására, szükségünk van a hazai viszonyok és állapotok beható, alapos megismerésére, a mit azonban nem érhetünk el más-kép, mint egy lelkiismeretes, pontos, részletes statisztikai összeírás segítségével.

Belátta ezt a mezőgazdasági érdekek minden igaz barátja és illetékes képviselője; belátták legkiválóbb gazdáink, belátták a gazdasági egyesületek, belátta a kormány. A törvényhozás pedig áldozatot nem kímélve, pártkülönbség nélkül, ritka egyértelműséggel szavazta meg a nagyterjedelmű adatgyűjtés és feldolgozás költségeit.

Lesz-e haszna az áldozatnak? Lesz-e si-

kere a fáradozásoknak? Az egyedül a gazdaközönségtől függ! Ha a valóságnak teljesen megfelelő adatokat nyerünk, megvehetjük azt a biztos alapot, melyre nyugodtan építhetünk, de ha a valóságtól eltérő, hamis adatok folynak be, nemesak a sok költség, munka, fáradozás vesz kárba, hanem a magyar mezőgazdaság felvirágoztatásán fáradozó hatóságok és szakkörök annak a veszélynek is ki lesznek téve, hogy a valótlan adatoktól félrevezetve, hasznos helyett káros intézkedéseket tesznek.

Az adatok bevallásánál tehát legelső feltétel a teljes őszinteség. A titkolózással gazdaközönségünk csak magának ártana: olyanforma volna ez, mintha a beteg azon igyekeznék, hogy az orvos valahogy el ne találja baját, hanem egészen más betegség ellen gyógyítsa.

A tiszta valóságnak bevallásából senkire semmiféle kár vagy hátrány nem háramlik. Felkérem ennélfogva a hazai gazdaközönséget, hogy ha netalán itt-ott olyan balvélemények támadnának, hogy ez az összeírás alóztatási célból történik, világosítsák fel a tévelygőket és félrevezetetteket s magyarázzák meg, hogy ezek az adatok kizárólag a mezőgazdaság és a földművelő-nép érdekében gyűjtetnek: adóhivatalkok, vagy más pénzügyi hatóságok még csak látni sem fogják ezeket; szóval a mezőgazdasági statisztikai összeírás nincs összekötve semmiféle adóztatási céllal.

De felkérem gazdaközönségünket, ügyeljen arra is, nehogy egyesek tréfából vagy hűségéből valljanak be hamis adatokat s az ily kiesinyes, neveléses emberi gyarlóságok meghiusítsák a nagy, országos mű sikerét.

A mezőgazdasági statisztikai összeírás az egész nagy gazdaközönség buzgó, tevékeny közreműködése nélkül eredményes nem lehet. Az ország és saját érdekük egyaránt kívánja, hogy tegyenek meg minden lehetőt a munkálat érdekében. Minden gazdálkodó már jó előre tekintsen körül figyelmesen gazdaságában, jegyezze fel, hogy mennyi földön gazdálkodik, mennyi és milyen gazdasági eszköze, házi állata, stb. van, hogy annak idején egész pontosan jelenthesse be az adatokat az összeíró ügynököknek.

Az egész összeírási munkálatban legfontosabb személy az összeíró ügynök. Kívánatos, hogy erre az igen fontos állásra a legintelligensebb gazdák, birtokosok vállalkozzanak. Nem alázza ezzel meg magát senki, legyen bármily nagy úr, vagy előkelő személyiség. Sőt dícsőséget szerez vele, mert polgári kötelességet hiven teljesíteni s osztályérdeket tisztas munkával szolgálni: csak emelhet mindenkít a közbeesülésben. Ne engedjék gazdáink, hogy össze-

író ügynökököt olyanok alkalmaztassanak, kik a földműveléshez csak alig értenek, vagy ha értenek is, nincsenek közvetlenül összeforrvva a mezőgazdaság érdekével. Az öntevékenységre a legszebb alkalom kínálkozik, mutassák meg gazdáink, hogy abban a nagy és fontos társadalmi osztályban, melyet ők képviselnek, van elég közszellem, van elég értelmiség, van elég buzgóság s mikor saját javuk, boldogulásuk fogor szóban, nem állnak félre összedugott kézzel.

A magyar gazdaközönségnek nemesak hazafiságára, hanem saját jól felfogott érdekére hivatkozom s gazdáinkat a legelső től a legutolsóig teljes bizalommal kérem fel, hogy a mezőgazdasági statisztikai összeírás nagy munkáját minden kitelhető módon támogatni és előmozdítani sziveskedjenek.

Budapest, 1895. július hó 19-én.

Gr. Festetics Andor, s. k.
földművelésügyi magy. kir. miniszter.

Lapszemle.

Budapest, 1895. aug. 9.

A »Magyar Állam« a belga iskolatörvényről s ezzel kapcsolatban a liberalizmusról ír, így fejezve be cikkét: A kit most a liberális sajtó legalkotmányosabb királynak hirdet, mert jobbjézése daczára szentesítette az egyházpolitikai törvényjavaslatokat, akkor, ha majd egy tollvonással szentesíti azok eltörlését, csak úgy fogják az alkotmány elárulásával rágalmazni, mint most teszik Lipót királylyal. De Lipót király lelkiismerete nyugodt s az lesz majd Ferencz József ő felsége is.

A »Hazánk« a nemzeti kongresszusról cikkeznek s azt írja, hogyha a kormány nem engedi meg a kongresszust, akkor e tény illusztrációja lesz annak, hogy Magyarország nemzetiségipolitikailag tényleg el vannak nyomva s az egész dolog mily kedvező tárgy lesz arra, hogy a külföldi sajtóban kizsákmányoltassék. Ha pedig megengedi, akkor maga elismeri, hogy Magyarországon joguk van a nemzetiségeknek, mint ilyeneknek magukat nem párttá, hanem nemzetképen politikai faktorokká konstituálni.

A »Pesti Hírlap« Bánffy eljárását helyesli, hogy a peer-shub által akarja keresztülvinni a még a hátralévő egyházpolitikai javaslatokat.

A »Pesti Napló« Gr. Apponyi Albertnek a politikai élet teréről való állítólagos visszavonulásáról ír s nagy sajnálatát fejezi ki, ha e hír valóban igaz lenne.

A „TISZANTUL“ TÁRCZÁJA.

Az elbeszélő.

Pötzl E. után: Dr. Margitai.

Oh te kedves kis vendéglő ott a félreeső hátsó udvarban mióta vártam rá, hogy ismét fölkeresselek!

Ugy akartalak viszontlátni, mint a mult nyáron, midőn megismertelek s te eláttad a nyomasztó gondokat, melyekkel terhesülten léptem be hozzád.

A kis fülke, melyből a rácsos ablakon át kilátni a szemben lévő, lombos fákkal, vadszőlővel takart kormos falakra — itt van tehát.

És itt a négyszögletű kis darab kék ég, ha föltekintek; az öreg kellner, a feszület a palmaággal a szegletben; a kiszolgáló asztal a czinkorsókkal, a terített asztal rég porladó törzsvendégek bevagdali neveivel. Ugyanaz a magány, ugyanaz a csalódás fog el, mintha mértőföldre távol lennék egy világáros zajától.

Mi sem lehet édesebb, mint ezen az otthonos helyen feledni a terhes jelent, nem gondolni a zavaros jövőddel, hanem egészen elmerülni az ősnemes város nagy multjába, a mely annyi büszke emlékekkel teljes...

Három élemedett borissza*) tér be a szobába s a melléte lévő asztalnál beszélgetésbe

*) Van Bornemissza, van sokkal több, 98% Borissza.

merülnek; azaz egy beszél a többiek hallgatják, tökéletesen alávetve magukat a beszélő sérthetetlen tekintélyének. Időről-időre végigsimítja a fehér koponyáját, sötétveres arcát, s szünetet tartva éles szemekkel méri végig társait.

»Micsoda? Nem ugy van?« az ilyenfajta parancsoló kérdések rendszeren elegendők arra, hogy a két hallgató minden kétséget száműzőn szívéből, Grandiózus komolyság ült vonásain, midőn egy a harminczas évekből való terjedelmes uti élmények lebonyolítása után, új történetbe kezdett, de melynek elejét — fájdalom — nem hallottam, mert csak akkor lettem figyelemessé, midőn egyik társát ilyenformán utasította rendre:

»Kérlek Tóni, ne szuszogj annyira, mikor ilyen büntörténetet beszélek el, ez nagyon zavar engem, mert együtt kell tartanom a történet szálaát; pedig valahányszor egyet szuszszansz mintha csak elválnád a fonalat.«

»Ne légy olyan zsémbes«, felelé Tóni alázatosan, jobban hall az ember, ha kifűtta magát.«

»Jól van jól, de most maradj békével... Nos tehát a sirásó két embert lát künn állani, egy fiatal, úri gavallért, és egy gyönyörű szép halavány kisasszonyt, kísért szemekkel. — Mit akarnak kérem, kéri a sirásó. Hadd kerűljünk beljebb, suttogja a fiatal ur, mire a sirásó bevezetve őket, s fölésvarva a lámpát, kéri, hogy mivel lehet szolgálatjukra. A fiatal ur azt felelte, hogy nagy szerenését esinálhat ha még az éjjel két sirt és egymás mellett, s

azokkal napfelkölte előtt elkészül. Azután menjen a házába fölórácskát maradjon benn; mire kijön, egy-egy holttest lesz a sirban. Azokat takarja be földdel, tapossa le mind a kettőt, hogy az egészenk nyoma se maradjon.

A sirásó visszatáborodott, s fölkiáltott, hogy a világ minden kincséért se járul hozzá egy gyilkosság eltussolásához; nem is volna több nyugodt perceze, ha ilyet tenne. Erre a fiatal ur megesküdött, hogy gyilkosságról szó sem lehet s hogyha ő meg nem teszi, majd akad rá más, mert 30.000 forintot ad érte készpénzben. Erre oda is vetett egy ezresekkel telt táczát az asztalra. A pénz démona fölülkerkedett benne s kevés vártatva megis fogadta, hogy örökké hallgatni fog a dologról; hozzá látott a munkához, mely alatt a két fiatal körüljárálta a temetőt, majd betértek a szobába folyton élénken suttogva. Még vaksötét volt, midőn kész lett a két sittal. A fiatal ember megköszönte, megszorította a kezét, figyelmeztetve őt esküjére.

A szép kisasszony reszketett és zokogott így állottak a sir mellett, míg a sirásó lámpájával el nem tűnt a sötétben.

A purgatorium minden kinját elszenvedte a várakozás fölórácskája alatt. Minden pillanatban föl akart ugrani, s odaszaladni, de esküje, meg a harminczezer forint visszatarították.

Félóra mulva odarohanva a sirokhoz mit látott!

A fiatal ember az egyikben, a kisasszony a másikban, holtan hidegen... A sirásó be-

A »Budapesti Hirlap« a bolgár politikai állapotokkal foglalkozván azt mondja, hogy a hármás békeszövetségre nézve lényeges erőgyarapodás Románia csatlakozása, nemcsak a négy román hadtest miatt, hanem a sztratégiai pozíció következtében is, mely Oroszországot a Balkán-félszigettől elzárja s háboru esetén hadainak tetemes részét Lengyelországtól Odesza felé elvonja és leköti. Románia csatlakozása Oroszországhoz elég volna, hogy a világháboru kiűssön. Románia csatlakozása a hármás szövetséghez pedig elég, hogy a világbeke megóvassék.

Ha Goluchowszkinak Romániát megnyerni sikerült, ez biztató kezdet. Tiszteljük a három délszláv állam függetlenségét, de megköveteljük hogy mások is tiszteljék s egyesülésüket egy közös délszláv birodalommal semmi esetre sem tűrhetők békén.

(Vagyis szóról-szóra ugyanazon nézeteket vallja, miket mi pár nappal ezelőtt elmondottunk.)

A »Nemzet« örömet fejezi ki affelelt, hogy a polgári házasság tárgyában kiadandó közös püspöki pástorlevélnek a herezegprimás által a püspöki karhoz szétküldött tervezete, mindennemű akció szigorú mellőzésével, a békeséges türelem és teljes passzivitást ajánlja a papság viselkedésének egyedül illetékes direktívumául.

Az »Egyetértés« azt igyekszik kimutatni, hogy a monarchiának Németországgal való szövetezése káros.

A »Magyar Hirlap« elítéli a kormányt, hogy a felett még tanuskodik, miszerint megengedje-e a nemzetiségi kongresszust vagy nem?

A »Magyarország« Az erősebb joga című cikkében utal arra, hogy az eset a társadalmi erkölcsök súlyosodásának korszakára vall, mely súlyos következik, ha az igazságtalanságok uralma ráfekszik a közéletre, megfertőzti a levegőt, megváltoztatja az ítéleteket és megteremtí az ököljogot.

A »Nemzeti Ujság« nagyon veszélyesnek tartja, ha a jövő képviselőválasztások is Bánffy miniszterelnöksége alatt fognak végbemenni, mert akkor a szabadelvű párt úgy meg fog erősödni az erőszakoskodások következtében, hogy évtizedek kellene majd újra meggyengül.

huzta földdel a sírokat; esurgott róla az izzadság mire készen lett vele; másnap heves betegségre esett, elvesztette eszméletét, s meghalt, mielőtt még vallhatott volna.»

»No dehát akkor ki volt hát a két fiatal, bizonyosan valami családi regény?« kérdé szülten a hallgatók egyike.

»És mibe halltak meg? ... nem volt semmi ezédula a mellükön, ahogy sokszor olvassa az ember az ujságban? ... hát méregüvegecskét nem találtak náluk? ... Senki se kérdezősködött utánuk, az egész rokonságból? Hogy tudták meg a dolgot? ... egy lélekzetvétel alatt Tóni a kérdések egész áradatját bocsájtá ki magából.

»Ezt még mindig nem tudni; hallották, hogy a sírásó már nem beszélhetett. ... szusz Mária! már tizenkettő! hazza kell menuem, mert különben megint morogni fog az öregem. Aldjon meg az Isten!«

Elment.

A hátramaradt borisszák egy darabig gondolkodtak. Azután Tóni mégis megszólalt:

»Dehát honnan tudja akkor ő ezt az egész történetet?«

A másik bólintott, s a következő, állapotához képest figyelemreméltó lépésre határozta el magát:

»Holnap még egyszer kikérdezem. Ha nem tudja kimutatni, hogy kitől tudja, azt fogom neki mondani: tedd máskor bolondá az öregapádat! Megmondom én neki, zsákba maeskat nem árulok!«

NAPTÁR.

— Augusztus 10. —

Szombat, Róm. kath. Lőrincz vt. Prot. Lőrincz. Gör. kelet július 29. Teodota. Izr. Ab. 80. S. Ekew. Nap két 4 óra 36 p., nyug. 7 óra 1 p. Hold kelet 8 óra 42 p. nyug. 9 óra 25 p.

Aug. 12. Rendkívüli megyei közigazgatási ülés.
 „ 20. Iparos ifjaknak kirándulása Dobrest és vidékére.
 „ 23. Iparos ifjak önképzőkörének közgyűlése.
 Október 7. Katonai lóvásár Nagy-Szalontán.
 „ 9. Katonai lóvásár Nagyváradon.
 „ 12. Katonai lóvásár Er-Mihályfalván.

UJDONSÁGOK.

Lapunk egyes számai a következő ületekben kaphatók:

Kiss Dávid kereskedése Fő-utca,
 Sonnenwirth-féle bazárban Fő-utca,
 Kádár és Kiss czégnél Kishid-fő,
 Kutasi D. papírkereskedésében Uri-utca,
 Pauker Dániel papírkereskedésében Kis-piac,
 Reich Sándor vegyeskereskedésében Szent-János-utca,

Mezey János fűszerkereskedésében Körös-utca.
 Reich Antal kereskedése Nagy-Fürdő-utca.
 Frankl Mari tőzsde és hírlapelárusító Kereskedelmi csarnok palota Nagypiac.
 Ugyanezen helyeken előfizetések is elfogadtnak.

* A király Bánffy-Hunyadon. A király látogatására Bánffy-Hunyadon — mint ottani tudósítónk táviratozza — nagyban készülődnek. A fogadtatást egészen új mód szerint fogják rendezni. Az eddigi árboczdizitéseket ugyanis elhagyják és a király bevonulása után kétfelől fenyőgalyokból sorfalat építenek. A sorfalat lobogókkal fogják ékesíteni. A tervezett parasztbanderiumot elhagyják. Jobbnak találják, hogy a fasorban felállítják a környék lakosságát, tömött sorokban, minden községet a nevet viselő táblával.

* A Margit sziget és Nagyvárad. Szabolcsvármegye felterjesztést intéz a miniszterelnökhöz a Margit-szigetnek országos költségen leendő megvétele iránt, hogy e paradicsomot a nemzet ki ne adja kezéből; s ez átiratot pártolás végett Nagyvárad városhoz is megküldötte. — Ezen tárgyban a legközelebbi közgyűlés fog határozni.

* Szökőkút a szent László téren. A Walscher Ferencz czég tegnap beadványt intézett a városi tanáshoz, melyben a tanács propezióinak megfelelően ajánlkozik a szent László téren egy szökőkút felállítására. A szökőkút által fogyasztandó vizért a várostól évi 2500 frtot kér a társaság, melylyel szemben 60.000 köbméter vizet boesát e célra rendelkezésre. Megfontolandó ajánlat mindenestre.

* Vaskereskedők figyelmébe. A kereskedelmi miniszter rendeletet boesátott ki a kasszák, sarkok és szalmavágóknak védjeggyel kötelezőleg leendő ellátása tárgyában. Eszerint nem hozhatók forgalomba védjegy nélkül a jelzett eszközök, mielőtt minden gyár a saját védjeggyel el nem látja azokat. A védjegyet edzés előtt kell az árura rányomni úgy, hogy a gyári jegy s az előállítás helye kivethető legyen. A rendelet a kihirdetéstől számított 6 hó múlva lép életbe.

* Lóvezetők mozgósítás esetén. A honvédelmi miniszter leiratot intézett a városhoz, melyben az idén netán történendő mozgósítás esetére szükséges lóvezetőkről kimutatást kér. Ajánlkozhatnak védkötelesek, de önként is jelentkezhetnek ehhez értő egyének. Nagyváradon 22 lóvezető szükséges, kik a 2. mozgósítási nap reggelén tartoznak szolgálatukat megkezdeni.

* Hivatalosan protegált ujságok. Ez a speczies már nem új nálunk s volt is már alkalmunk jellemezve utalni arra a kormányzati rendszerre, mely nyíltan üzi egyes kormánypárti lapok protegálását, sőt annyira megy hogy a törvényhatóságok hivatalos borítékában küldözgeti szét a kormánypárti lapok előfizetési felhívását, avagy törvényhatósági rendelettel ajánlhatja az előfizetést. De mindezeket tul-

tesz a zeplénmegyei alispán. Mint ugyanis nekünk írják, az alispán ur megtette azt a furcsa dolgot, hogy azokat a községeket, melyek az ő lábzsurnáljára előfizetési díjjal hátralékban vannak, ekzekuczióval fenyegette meg. Ennek a megfenyegetésnek a formája pedig egy bizalmasan kezelt alispáni rendelet volt, melyet azonban nekünk mégis módunk van betűről-betűre közölni.

A rendelet szövege a következő:

194—95.

Zemplénvármegye alispánjától.

Mindazon községek, melyek a »Zemplén« című lap előfizetési díjjal hátralékban vannak, ezennel megintetnek, hogy ebbeli tartozásukat kiegyenlíteni ne késsenek, mert ellenkező esetben ellenük a végrehajtást is elrendelem.

S.-A.-Ujhely, 1895. jul. 29.

Matolai Endre,
alispán.

Ez nagyon mokány intés egy ujság érdekében. S a mi kiválóan érdekes, ez a mokány alispáni rendelet ugyanakkor kelt, amikor Perczel Dezső belügyminiszter kiboosátotta azt a vezércikkiradattal körülujjongott rendeletét — a hivatalos protekezió ellen. Sajnáljuk nagyon, hogy hamarjában nincs alkalmunk meggyőződést szerezni arról, vajjon a »Zemplén« című lap nem irt-e szintén dicsőítő vezércikket a protekezió ellen.

* Dr. Schweiger Rezső ravatala. Tegnap délután 3 órakor terítették ki az oly korán elhunyt püspöki titkár a rezidenczia bal szárnyában lévő első emeleti lakásán. A halott violaszínü miseruhában hasonló színü biretomban fekszik a díszes ravatalon, melyet Weiszlovits Adolf és fia első nagyváradai temetkezési intézete állított fel. A falak fekete posztóval vannak bevonva s nehéz fekete szőnyeg fedi a lépcsőket is. A ravatal díszes déli virágok és növények között áll s már is el van halmozva szebbnél-szebb koszorúkkal. A halottat Fetscher Antal szentszéki jegyző tegnap délután beszentelte, az udvari papság pedig elmondta a halotti zsolozsmát.

* Huszáraink a nagy hadgyakorlatokon. A Nagyváradon állomásozó 15. sz. Pálffy huszárezred 1. hó 23-án indul Aradra, az ezred fele részben Kis-Szent-Miklóson, másik fele részben Zádorlakon lesz elszállásolva. Innen Vingára és Makóra rándulnak a dandárgyakorlatokra az aradi huszárezreddel. Szeptember 20-ikán pedig Zentára mennek. Az aradi huszárezred 6-ik százada szeptember 9-ikén Lugosra, az 5-ik század Temesvárra, a 4-ik század szeptember 13-kán Pankotára rándul. Innen szeptember 19-kén visszatérnek a nagyikindai huszárokkal egyetemben Aradra, hogy szeptember 20-kán a 15. ezreddel Zentára indulhasanak.

* Fánye Tógyer jubileuma. Van-e ki e nevet nem ismeri? Nem mulik el hét, hogy Fánye Tógyer működéséről hírt ne adnánk a rendőri hírek közt. Mert Fánye rendkívül agilis ember, nem jól éri magát, ha telenül ül csak egy napot is. Ha valami lopás történik Nagyváradon, bizonyos Fányének része van benne. — Így aztán nagyon természetes, hogy Fányénál jobban a nagyváradai rendőrséget senki sem ismeri. Ő vele történt meg, — mint mondják — hogy mikor egy új rendőr egy alkalommal bekisérte, ki még tájékozatlan volt a rendőrség épületében, Fánye kalauzolta a rendőrkapitány elé. Tegnap újra megemlékeztünk a »Csuka« híres törzsvendégeinek egyik legujabb műveletéről s mint most értesülünk a rendőrségtől, Fánye épen tegnap kezdte meg a nagyváradai rendőrségen 100-ik büntetését. Ez is jubileum.

* Eljegyzés. Klein Samuel előkelő kereskedő a napokban jegyezte el Istvánfi Mór iparos leányát Jolánt.

* Harmiucznyolcadszor kitiltva a városból. Éveinek épen kétszeresét teszi ki az a szám, ahányszor ki lett tiltva a városból. A múlt hó 28-án harmincznyolcadszor tiltotta ki s tolonczoltatta el a városból a rendőrség

Árva Marit s ma ismét visszakerült. A rendőrség tanakodik, hogy mit csináljon most Árva Marival, mert hiába tiltja ki s tolonzoltatja el innét, csak visszakerül a városba, melytől — mint mondja — soha sem fog tudni megválni.

* **A közegészségügyi szakbizottság ülése.** Nagyváradi város közegészségügyi szakbizottságának t. tagjait a folyó évi augusztus hó 10-ik napján (szombaton) d. u. 4 órakor a városház termében tartandó szakbizottsági ülésben való megjelenésre hivatalosan felkérem. Nagyváradi, 1895. aug. hó aug. hó 9-én. dr. Grósz Albert, elnök.

* **Tolvaj katona.** Temesvárról, hozzánk érkezett katonák közül valamelyik elemelte magával J a u e r n i k Ferencz temesvári szer-tűzőr óráját és gyűrűjét. A károsult ezen körülményt bejelentette rendőrségünknek az esetet és rendőrségünk azonnal megtette a kellő intézkedéseket, melynek ma délután meg volt a kellő eredménye. Ugyanis ma délután a derék(?) közvitész az órát egyik zálogházunkba akarta nyugalomba helyezni — de a zálogház-tulajdonos az órát felismerte és oldalfegyverének számát megnézte és feljegyezte. Midőn azonban a rendőrséget értesíteni akarta — a tolvaj az órát hátrahagyva, az üzletből kiugrott és illa berek, nádak erek... most is futna, ha a rendőrség a bajonet számot a katonai paranesnoksággal azonnal nem közölte volna, így azonban már hűsül és elmélkedik az — enyémtied, közötti különbségről.

* **A bojtár bieszkája.** A kondorosi pusz-tán ma egy pásztorlegény veszekedés közben leszúrta a pajtását, Jakab Sándor pásztorfiu a gyilkos, ki valami csekélység miatt összetűzött Korcsmáros János béressel. A pásztorlegény egy darabig folytogatta a bérest, majd elő-rántotta bieszkáját és szívébe mártotta Korcsmárosnak, ki azonnal meghalt. A gyilkost még ma elfogták és bezárástolták a kisujszállási járásbírószálg börtönébe.

* **Vesztett kutyák garázdálkodása.** Mint a fővárosi tudósítónk értesít, pár nappal ez-előtt adta ki a főváros tanácsa azt a felhívást, hogy tekintettel a nagy melegre, a közönség a kutyákat szájkosár nélkül ki ne ereszse az utcára. Tegnap előtt délután megtörtént mégis, hogy két szájkosárnélküli vesztett kutya garázdálkodott a belvárosban. Az egyik eset a Harris-bazárban volt a hol egy szobrász kutyáját a vesztett kutya megmarta. A mint a szobrász a vesztett állatot el akarta üzni, rá ugrott s kezét összemardosta, aztán elmenekült. A szobrász megmarta kutyáját az állatgyógyintézetbe vitték, hogy megfigyeljék. A másik eset ugyan-csak tegnap előtt történt, a Ferencz József-téren. Itt egy uri nő 3 éves fiát marta meg egy vesztett kutya, azután elmenekült. A megmarta szobrászt és gyermeket a Pasteur-intézetben kezelik. Azt hisszük, hogy ily intézkedés városunkban sem ártana, nehogy-később okunk legyen megbánni, hogy előre látok nem voltunk. Ez esetekre fel hívjuk a főkapitány ur figyelmét annyival inkább, mert nálunk meg azon rossz szokás divik, hogy a kutyák a kávéházakban együtt vannak a vendégekkel.

* **Uj ártézi kut a megyében.** Mint levelezőnk írja Pusztá-Toldon a napokban fejezték be az ártézi kut furását elég jó eredménnyel, a mennyiben a kut perczenként 67 liter jég-hideg kristálytisza vizet szolgáltat.

* **A fia sirján.** Békéscsabai tudósítónk írja, hogy egy ottani Luptovics nevű hentes a temetőben a fia sirján agyonlőtte magát. A szerencsétlen embert az vitte a halálba, hogy nem tudott kibontakozni zilált anyagi viszonyaiból.

* **A nagy Máriaczei zarándoklatra** vonatkozólag vettük ez újabb értesítést: Mint már hirdette volt f. hó 20-án, Szt.-István napján a bpesti II. k. szt. Anna plébániából a plébános vezetése alatt zarándoklat fog indulni Mária Taferl, Sonntagsberg és Nagy-Mária-Zelbe külön gőzhajón. I. oszt. 11 frt 80; II. oszt. 9 frt 40; III. 7 frt 80 krt fizet oda-vissza. Tekintet-

tel ez ut kényelmes, egészséges, de felette olesó voltára, figyelmezteti a fenti pléb. hivatal a kath. híveket, hogy minél előbb, de legkésőbbben f. hó 15-ig a pénz beküldése mellett jelentkezzenek.

* **A kapitány előtt.** Hat éves kis lányt hoztak a rendőr kapitány elé; — úgy találták valahol a mezőn elhagyatva, rongyosan s ártatlan szíve nem tudja még, hogy tulajdon édesanyja volt ki elhagyta minden segély nélkül.

— Hogy hívnak leányom.

— Pijoskának!

— Hát anyádat hogy hívják.

— Jó mamának, ajányos mamának!

Szegény kis gyermek, nincs még annyi élet tapasztalata, hogy fel tudná fogni, miért hagyták őt kint a mezőn s ha tudná; talán még akkor is szeretné az — aranyos mamát, — aki nem szereti viszont kis gyermekét.

* **A bomladozó szocialista párt.** Mint a székes fővárosi levelezőnk értesít, a szocialista izgatások eddig sima utja göröngyös lett a szocialista izgatók számára. Az ellenük megindult áramlat hullámcapásai behatoltak a párt-szervezetbe s úgy megbontották, hogy a párt vezetői között teljes a fejtelenség. A pártban ugyanis most háromféle áramlat uralkodik. Egy radikális, egy hazafias színezetű mérsékeltabb és egy harmadik áramlat, mely a kettő között lavíroz és nincs megelégedve a párt mostani vezetésével. Ez a harmadik áramlat már ki is vált a pártból s az Első magyarországi szocialdemokrata vita-kör ezimel külön-megalakul.

* **Tolvaj eseléd.** Lengyel T ó t h Juliánna Beck Henriknél Vajdán állott szolgálatban. Este megtudta, hogy gazdája reggel el fog utazni, tehát jó szokásához híven már este kieszelte, hogy gazdája erszényét megdézsmálja. Gazdája ruháját reggel takarítás végett kiviven — a tárcza — melyet gazdája zsebében felede — tartalmából 130 frtot elemelt és midőn gazdája elutazott, rögtön epileptikus ránggörcsöket kapott. Urnöje megijedve ezen szimulált betegségtől hozzájárult, hogy szolgálatából kilepjen. Eme jeles firma, Vajdán kocsit fogadott és hazaindult ide Nagyváradra. Gazdája az uton a tárczája hiányosságát utközben észre-vevén, visszajött, de már a eseléd ekkorra Nagyvárad felé járt — s így tegnap ellene a rendőrségnél feljelentést tett, melynek alapján a rendőrség e jeles specziest letartóztatta, hol kült, hogy ránggörcsei sohasem voltak s azokat szimulálta. Edes anyjánál, kit szintén letartóztattak 19 frtot találtak — pedig ennek ennyi pénze egyszerre sohasem volt — míg a gyanúsított mindent tagad — de hiába mert a rendőrség már erős bizonyítékok birtokába jutott. A vizsgálatot derék alkapitányunk P a p o l e z y Ferencz vezeti.

* **Kitiltott román könyvek.** A közoktatásügyi miniszter egy újabb rendeletével az iskolákból és az iskolai könyvtárakból a következő román könyveket és nyomtatványokat tiltotta ki:

1. Manliu Cussul de stilu si Compositiune (Stilistica) Bucuresci 1885. 2. Negoescu: Rectorica, Ploesii 1883. 3. Carte di Citire prefucrata de o asociatie de invetatori Bucuresci 1877. 4. Zotu: «Orthodoxul foia eclesiastica» folyóirat 1880. évfolyama. 5. Almanach romanulni pe anul. Bucuresci 1891. 6. Lazareanu Amorul meu cea mai nona colestiune de can-tece nuoi si vechi Bukaresci 1889. 7. Hasnas »Biserica si scoala« című folyóirat. 8. »Negruzzii Convorbiri Literare« folyóirat junius 1-ről keletkezett száma. 9. Ighel melancolie versuri. Bucuresci 1892. 10. Bolintineanu Legendenuoi Bucuresci 1862. 11. Oeconomu: Cronici si legende Bucuresci 1890. 12. Petrescu: Schite si amintiri Craiova 1893. 13. Mandrescu: Doina conperinta tinuta la Ateneul diu Barlax 1893. 14. Daniil Culegere de poesii si legende populare. Jassy 1893. 15. Nicolescu: Positiuneai si drepturile mitropoli tilor romani. Bucuresci 1892. 16. Saineanu Autorii romani moderni. Bucuresci 1891. 17. Urechia V.: Legende romane. Bucuresci 1891.

* **APRÓ HIREK.** Szolnokon Nagy Károly eszmadia legény a Tiszántuli füzesben egy fára felakasztotta magát. — **Körös-Tarcsán** Bátori Sándor fiatal munkás oly szerencsétle-

nül esett le székéről, hogy nyakát szegte. — **Bánfalván** Csizsár János hetvennyolcz éves aggyastyan életuntságból felakasztotta magát. — **Ugra** község közelében Berkes Dénes tizenhét-éves legény fürdés közben a vízbe fult. — **Debreczenben** Szilágyi József kőműves segéd a feletti bánatában, hogy felesége elhagyta, felakasztotta magát és mire észrevették, már halva volt. — **Temesvárott** Pfafferaud Péter erdőőr hároméves Vilmos fia véletlenül bele-esett a kutba és már csak holttestét húzhat-ták ki. — **Kedélyeskedő tótok.** Tegnap délután, egy üvegeket áruló tót atyánkfia Kubán József — kollegája Blahó Józseffel a nagy-piaczon össze veszett a felett, hogy az ő házálló könyve 1 frtos, míg társának csak 15 kros bélyeggel van ellátva. Kubán aki kedélyes állapotban volt, megtámadta társát és annak minden árú-ját össze törte. Kedélyeskedéseért a rendőrség börtönébe került. — **Drága szálloda.** Jámbor Abrahám Lengyelországi egyén esütörtök éjjel a katona-városi zsidó templom lépcsőjén aludt el, és alvása közben zsebet a mi szemfüleles zsebmetszőink valamelyike kivágta és megsza-badította 27 frtjának gondozásától. A rendőrség keresi a jómadarat.

Halálos vasuti elgázolás.

— Saját tudósítónktól. —

Megdöböntő szerencsétlenség szemtanui voltak azok, kik tegnap d. után 4 órakor a vasutnál időztek.

Lázás izgatottság közepette terjedt el a városban is a hír, hogy a vasutnál szörnyű baleset történt.

H a n y e e z Elek 35 év körüli vasuti hordár épen egy élesztővel telt ládát akart átvinni a vasuti vágányon, s nem vette észre, hogy egy tolatást végző mozdony közeledik feléje, mely elkapta a szerencsétlen hordárt s lemet-szette fejét.

A halálos szerencsétlenségről tudósítónk a következőket írja:

Tegnap délután fél 5 órakor a 18. számú gőzmozdony tolatást végzett a második vágányon, mikor Hanyecz Elek vasuti hordár épen csomagokat hordott át a vasuti állomáson levő postaépületébe. Hanyecz nem vette észre, hogy egy mozdony közeledik feléje, a mozdonyvezető pedig azt hitte, hogy Hanyecz tudja a mozdony közeledését, nem is szólaltatta meg a gőzmozdony sipját, hanem csak haladt tovább. A következő pillanatban a mozdony elkapta a szerencsétlen hordárt, s a súlyos vaskerekek egy pillanat alatt a szó-szoros értelmében le metsz-ték a fejet a törzstől. A szegény hordárnak még ideje sem volt kiáltani, oly hirtelen érte utól a baleset.

Mikor a vonat elhaladt borzasztó látvány tárult az elősiető munkások és a szerencsétlenség szemtanui elé. Ott feküdt az irtóztató véget ért hordár alaktalan hústömeggé összelapított teste egy borzasztó vértócsában, mellette pedig a teljesen szétroncsolt s felismerhetetlen állapotban lévő fej.

A gyilkos kerekek, mint a megejtett vizsgálát igazolta, rögtön halált okoztak. A rendőrség részéről azonnal megjelent Papolezy rendőrrakapitány két hajdúval és egy a hullaszállító kocsival, a szerencsétlen hordár fejét lapáttal szedték össze s bezárástolták a városi hullaházba, honnan ma fogják eltemetni.

A szerencsétlen esetek száma szaporodott egygyel s a vonat dübörgő kerekei alatt kiszervenedett ember szétroncsolt holt testére könyzáport hullat két kis árva s egy nyomor-ral küzdő özvegy.

A társadalom rövid idő alatt napi rendre tér felette s később talán még százalomra terjed szíve akkor, a midőn, hall majd az árván maradtak nyomoráról.

Levél az öreg Bihar aljából.

Rézbánya, 1895, aug. 6.

Valóban nagyon szomorú napja volt Rézbánya és vidékének f. é. aug. 5-én hétfőn, mely napon d. u. 4 óra tájban óriási vihar dühöngött, melyhez hasonlóra senki e vidéken, még a legöregebbek közül sem emlékezik. Az említett nap délutánján ugyanis egyszerre viharos felhők tüntek fel a nyugati láthatáron és csakhamar északai sötétség lett, oly rettenetes zúg-zúgvarban s valóságos lstenítéletben. Számos háznak a fedelét lesodorta ez orkán, a görög keletiek templomának keresztjét szintén levette: de a mit a rézbányaiak leginkább sajnálnak és fájlalnak, az az ő kedvenc vásár- és ünnepnap kirándulási helyüknek az úgynevezett diófa parknak végleges elpusztulása. Sírya fakad az ember, ha e helyet szemléli, hol néhány nappal ezelőtt még az oly bőtermést ígérő diófa sorok álltak, melyek Rézbányának legszebb ékességét képezték. E diófák most mind megvannak semmisítve, a mennyiben a szörnyű szélvihar valamennyit gyökerestől kitépte.

Magában a városban is igen sok helyen gyökerestől kitépte és megsemmisítette különösen a diófákat, köztük 30—40 éveseket ezen iszonyu szélvész, s így a kár igen nagy, mivel Rézbánya és vidékének főleg a dió és egyéb gyümölcs termést képezte egyik jövedelmi forrását s ez most úgyszólván mind elpusztult.

Elmondhatjuk tehát (Falbnak az időjós-nak minden előre jelzett jövendölése nélkül is) hogy f. évi aug. 5-ike volt e vidéknek legkritikusabb napja, a mitől mentse meg az ég minden környéket. Azok, kik az idén itt rézbányán megfordultak, bizonyára sajnálni fogják a fent említett kellemes diófa parknak végleges elpusztulását, hogy a midőn a jövő évre ismét felkeresik e valóban regényes helyen fekvő kis bányavárost, hol a levegő oly kitűnő a friss forrás vize oly üdítő, a kellemes sétahelyet nem fogják feltalálni többé. Pedig azt hiszem, sokan fogják fájlalni ez üdítő hely egyik szép kirándulási helyének elpusztulását, mert mint az alábbi névsorból is kitűnik, ez évben is elég számosan látogattak el ide, hol az általánosan ismert jó »könyvi néni« ép most restaurált emeletes vendéglőjében a vidékre szép káphatni igen jutányos áron.

A körös habjai közt pedig a legjobb hidegfürdőt találhatja fel az ember a legtermészetesebb zuhannyal, minővel az első rangú fürdők sem igen dicsekedhetnek.

Ime adjuk azon vendégeknek névsorát, kik ez évben eddig, részint rövidebb, részint hosszabb ideig, köztük számosan több héten át is, Rézbányán tartózkodtak, hogy e vidéken üdülést, szép tájat és kirándulási helyeket u. m. a Fekete-Körös eredete, a portálé, József főherceg és Fonáczai barlang stb. fenséges szépségeit megtekinthessék. A vendégek névsora a következő:

Fejér Andor főszolgabíró és családja, Somossy Viktor plebános, Györy Géza főerdész, és családja Somogyi Géza erdész, Fekete J. albiró és neje, Vaskohról., Sterba Szabolcs erdész és Drágány J. körjegyző Lunckáról., Popovits Ferenc körjegyző Rienről., K. Nagy Sándor törvényszéki. bíró és neje, özv. Toperczer Lászlóné, Torzsán Teréz és Mariska, Somossy Zsigmond pénzügyi titkár, dr. Vueskics Gyula theolog. tanár Kurovsky Ferenc kir. törvényszéki bíró, neje és sógornője N.-Váradról., Simon Karolin polg. isk. igazgató Aradról., özv. Panliar Jenőné Szt. Jobbról., Vueskics Aranka tanítónő N.-Báródról., Papp Sándor törvényszéki jegyző, Karánsebesről., Toperczer Gyula s. jegyző, Szaládról., Martiny István főmérnök, Szalay László magánzó Budapestről., Végh Vendel művezető és családja Debreczenből., Erdély Vilmos áll. főnök, Mezőhegyes, Vueskics Julia tanítónő, Kasolesán Margit k. a. Fibik Emília k. a., Gáll István káplán, Orley postamester

Belényesből, dr. E. Reidemeiszter egyetemi tanár, Magdeburgból és még többen.

Már e névsorból is kitűnik, hogy e vidék természeti szépségei iránt elegendő érdeklődnek, de reméljük, hogy a jövőben még számosabban fogják fölkeresni ezt a páratlan üdülő helyet.

Homo.

Elfogott szélhámós.

— Saját tudósítónktól —

Az élet egyhangu zajából, olykor-olykor kiemelkedik egy-egy esemény, mely foglalkoztatja kis ideig a társadalmat, aztán napirendre térnek felette s a világ sorja folyik tovább, még egy újabb ismét meg nem zavarja az összhangot.

Tegnapelőtt délután szenzációs letartóztatásról adott hírt egy rövid távirat s e letartóztatásra sokan megdöbbenek, sokan pedig a nemezis-munkájának tartva azt közönyösen hallgatták a hír részleteit s mi, mint a társadalom éber őrei kötelességünket teljesítjük akkor, amidőn lerántjuk a leplet s egész valóságában feltárjuk az olvasó közönség előtt a sokak által titkolt — sikkasztást.

Kéry Dezsőt mindenki ismerte egy időben városunkban. Tovább mint 6 évig tartózkodott Nagyváradon — bár nem ide való illetőségű — a legelittebb körökben is mindig fő szerepet vitt.

Adta az urat, és senkinek sem tűnt fel, hogy e vagyontalan s kereset nélküli ifjunak miből telik a sok kiadás.

Most évek múltán kiderült, hogy a család és sikkasztás hozta azt a sok pénzt, mivel a multságokon oly pazarul bánt.

Váradról illetőségi helyére, Nógrádmegyei Szirák mezővárosban telepedett meg, de itt hamar kiismerték s kerülték barátságát s ez időtől kezdve fokról-fokra súlyodt az ifju, ki városunkban oly nagy szerepet játszott.

Kevéssel, Váradról történt elutazása után, kiderült, hogy több mint négyezer forint adósságot hagyott hátra, de ekkor azt sem tudták hova távozott el s ez volt az oka annak is, hogy városunkba nem mert többé visszajönni.

Nógrádmegyében is kezdte csellagóását, de itt nem sikerült s hónapokig csak úgy; mások kegyelméből tengette életét.

Ma itt, holnap ott ebédelt, s ha senkihez sem mehetett, kölesönként a pinczértől és evett a vendéglőben.

E hó 7-én egy nógrádmegyei faluban ebédelt egy Szlavocsán Márton nevezetű gazdag sertéskereskedőnél s eltávozása után észrevette a házi gazda, hogy bezárt fiókját valaki kinyitotta s abból nyolcz ezer forintot tartalmazó tárczáját elvitte.

A gyanu Kéry Dezsőre irányult tegnap elis fogták a nevezettet s csakugyan megtalálták nála a pénz egy részét a tárczával együtt.

Tudósítónk ez esetet azonnal megírta lapunknak, mi pedig közöltük azt nemesak azért mert városunkban sokan ismerik a szélhámós uracsot, hanem hogy példát látva benne okoljon rajta mindenki — akinek okulni kell.

TANÜGY.

A b-gyulai r. kath. tanítógyűlés.

B.-Gyula, 1895. aug. 8.

T. szerkesztő ur!

B.-Gyulán a mai napon a gyula-vidéki r. kath. tanító testület gyűlést tartott, a melyen szép számmal jelentek meg a néptanítók s lelkes úrak. Elsőben is szent misét hallgattak, azután kivonultak Göndöcs Benedek sírjához hol Fecser József görbédi veterian néptanító koszorút helyezett elhunyt elnökük sírjára, s igen szép beszédet mondott, a mely tanuskodik s bizonyítja azt, hogy benne a r. kath. egyház oly néptanítóval bír, ki fenkölt lelkű s ki állását méltóképen képes betölteni; beszédét magasztos benső érzélemmel s kellő szónoki tehetséggel tartá, hogy mindazok, kik hallgatták (nemesak az intelligentiából, hanem azonkívül nagy számu nép jelent meg) a legnagyobb elismerésre méltatták.

Ennek végeztével a gyűlés folyamatba vétetett, s a tanügynek kül- és belügyi felett érdemlegesen tanácskoztak.

Ezek után Fecser a körelnök vezetése alatt megválasztott elnöknek békési alesperes Kny Anial, kit szép talpra esett beszéddel meghíván a körelnök, hogy állását foglalja el s az megtörténvén lelkes beszédben esetele a néptanítók üdvös hivatását, s a jelenvoltagekat felhívta hogy őt elnöki teendőiben támogassák.

Ennek végeztével társas ebédre gyűltek össze, amely a legjobb hangulatban számos felköszöntővel — melyek részint az új elnököt részint Fecser Józsefet éltették — folyt le.

Azután a tanítók egymástól bucsut vevén a szélrózsa minden irányában széteszlottak.

B. L.

29/1895. sz.

Pályázati hirdetés.

A nagyváradi alsófoku iparoskolánál az 1895/96. és 1896/97. tanesztendőben betöltendő igazgatói, továbbá óradíjas tanári állásokra az ipariskolai bizottság pályázatot hirdet.

1. Igazgatói állásra 300 forint évi fizetéssel,

2. Közismereti tanfolyamon és pedig:

a rendes tanfolyam kezdő osztályához egy tanári állásra heti 4 óránként, a téli tanfolyam kezdő osztályához egy tanári állásra heti 8 óránként olvasást, írást és számtant,

a rendes tanfolyam haladó A, B és C osztályaihoz három tanári állásra heti 12 óránként, a téli tanfolyam haladó osztályához egy tanári állásra heti 8 óránként az olvasást, írást, nyelvtant és számtant,

a rendes tanfolyam I-ső A, B, Bb, C, Cc, D és a téli tanfolyam I. A, B osztályaihoz: egy esetleg két tanári állásra heti 10 óránként fogalmazást, nyelvtant, egy, esetleg két tanári állásra heti 10 óránként földrajzot, történelmet, egészségtant, két tanári állásra heti 18 óránként számtant és mértant,

a rendes tanfolyam II-ik A, B, C, D osztályaihoz és a téli tanfolyam II-ik osztályához egy tanári állásra heti 6 óránként fogalmazási, egy tanári állásra heti 6 óránként földrajzot, alkotmánytant, egy tanári állásra heti 6 óránként természet- s vegytant és technológiát, egy esetleg két tanári állásra heti 12 óránként számtant és mértant,

a rendes tanfolyam III-ik A, B és C osztályaihoz és a téli tanfolyam III. osztályához: egy tanári állásra heti 5 óránként fogalmazást, egy tanári állásra heti 5 óránként természet- s vegytant, technológiát és közgazdaságtant, egy, esetleg két tanári állásra heti 10 óránként könyvvitelt, egy tanári állásra heti 4 óránként a mértant tanítani.

3. A rendes rajztanfolyamon:

előkészítő A, B és C osztályokhoz két, esetleg három tanári állásra heti 6 óránként, haladó első osztályaihoz négy, esetleg öt tanári állásra heti 15 óránként, a haladó II-ik osztályokhoz két, esetleg három tanári állásra heti hét óránként a szabadkézi és mértani rajzot, a szakrajz B és C osztályokhoz három, esetleg négy tanári állásra heti 14 óránként a fa-, fém-, szövet-, bőripari és díszítőményi szakrajzot tanítani.

Ez óradíjas állások heti egy órája után az évi díjazás mértéke:

elemi iskolai képesítéssel: 37 frt 50 kr., polgári iskolai képesítéssel: 45 frt, középiskolai képesítéssel: 50 forint.

A pályázati kérvények — lehetőleg felszerelten — az ipariskolai bizottság elnökéhez, Ragány János urhoz folyó évi augusztus hónap 20-ik napjáig beadandók.

Nagyvárad, 1895. augusztus hó 7. napján.

Sztarill János,
bizotts. jegyző.

IRODALOM.

Előfizetési felhívás.

Krudy Gyula »Ifjúkori tévedések« című novellás kötetére. Haladunk a korrallal és ama idők régen letűntek már, mikor az írók egy-egy könnyed hangon megírt novella kíséretében hívták fel a közönséget előfizetésre; ma sokan vagyunk; legtöbben vagyunk min-

denféle mesterember között és az érettségit tett ifjú emberek ma nem a doktori vagy ügyvédi diploma után vonzódnak, hanem minden ambíciójukkal oda törekszenek, hogy nevük minél hamarabb nyomdafestéket lásson valamelyik lap hasábjain.

Igen, ez tényleg így van, tisztelt uraim és jól van így. A jelen században már többé nem az képezi egyes országok civilizációjának fokmérőjét, hogy mennyi szappant fogyasztanak el az illető ország területén, hanem az ujság; az ujság uraim, hogy mennyi ujság lát napvilágot abban az országban; mert végre is a statisztikusok sem annyira elmaradtok férfiak, mint azt általában a világ hiszi. Magyarországra pedig különösen áll ez. Jövőre már kiadó vagy író lesz nálunk minden második ember, szóval haladunk. S a kor hatalmas szelleme haladásra ösztönöz engem is. Tényleg, úgy van. Mert végre is bevallom, hogy nem barátaim ösztönzésére adtam ki jelen kötetemet. Igen, csupán a kor hatalmas szellemének bátorítására. Nem régen úgy éreztem, hogy a közügyek — azok a bizonyos közügyek! — már régen nélkülöznek engem és megdöbbentően szükségük van az én tetterős vállaimra. A főispáni pálya nem nélkülözi ugyan a virágokat, de mégis író lettem. A vér szólalt meg, az én bohém vérem . . .

Különböztetésnek tartom megjegyezni, hogy a kötet darabjai előkelő fővárosi lapokban láttak először nyomdafestéket és hogy az életnek nem a katzenjammeres pillanatait szeretem, hanem azokat, amelyek hangulatosak és bájosak és oly kedvesek, mint egy Pósa-féle gyermekvers.

A kötet szeptember közepe táján jelenik meg és az előfizetési pénzek (1 példány 1 frt 20 kr.) a szerző alább olvasható címére küldendők. A legszeretettelőbb gyűjtőknek 8 előfizetés után tiszteletpéldánnyal szolgálók. A könyv terjedelme tíz ív és feltűnést keltő elegáns kosztumban jelenik meg.

Nyiregyháza, július hónap,

Hazafias üdvözlettel

Krády Gyula,
II. Kállay-ut 40.

MULATSÁG.

Mulatság a Konyári Sóstón. A Konyári-Sóstó fürdőt nagyon megkedvelte a közönség, úgy hogy nemesak állandó tartózkodásra mennek ki, hanem egyes családok tömegesen rándulnak át vasárnaponként. Az ottani környékbeli fiatalság e hó 18-án táncmulatságot rendez a Konyári Sóstó fürdőben, melyre a következő meghívót bocsátotta ki: Meghívó. A »környékbeli fiatalság« által 1895. évi augusztus hó 18-án a »Konyári Sóstó fürdőben« jó-tékonyczéla rendezendő zártkörű táncvizgalomra. Kezdeté délután 6 órakor. Pontos kiszolgálát, jó ételek és italokról gondoskodva van. — A táncvizgalom kedvezőtlen idő esetén is megtartatik. — Belépti-jegy személyenként 60 kr., családijegy 1 frt. 50 kr. Felülfizetések köszönettel fogadtatnak s hírlapilag nyugtáztatnak.

Vonatok érkezési és indulási ideje

1895. május 1-től.

Érkezik:	Indul:
Budapestről 2-12, 7-08, 1-48, 7-15, 8-42.	Budapest felé 2-26, 8-43, 11-04, 11-32, 2-22.
Kolozsvárról 2-19, 10-44, 11-17, 8-00, 8-38.	Kolozsvár felé 2-20, 7-15, 2-06, 3-58, 12-05.
Szegedről 8-30, 9-32, 5-30.	Szeged felé 4-25, 7-30, 10-20.
Aradról 9-32.	Arad felé 4-25.
Vaskóh-Belényesről 11-05, 9-09.	Belényes-Vaskóh felé 4-25, 1-48.
Gyoma-Kótról 10-05, 8-00.	Kót-Gyoma felé 6-55, 1-40.
Ermihályfalváról 8-10, 9-14.	Ermihályfalva felé 6-45, 4-35.
Szent-László és Félix fürdőből 8-15*, 10-10, 3-37*, 6-20, 8-55, 10-54*	Szent-László és Félix fürdőbe 6-40*, 8-39, 2-05*, 4-45, 7-20, 9-19*

A fekete számok az éjjeli időt jelentik.

A *-gal jelölt vonatok csak vasár- és ünnepnapokon közlekednek.

SZÍNHÁZ.

Heti műsor.

S z o m b a t: *A szentivánéji álom.*

V a s á r n a p: d. u.: *A kornevillei harangok.* Operette.

E s t e: *A két Champignol*

itt először. Rónaszéki jutalomjátéka.

C S Ó D.

Björnson Björnstjernének a 80-as években páratlan sikert aratott erős realizmussal megírt színművét tegnap a szokott sikerrel és a szokott kevés számú közönség mellett adta elő a színtársulat.

A darab maga megrázóan festi a modern romlott társadalmi viszonyokat, a nélkül, hogy túlzásba esnék. A posványba nem merül bele, hanem magasabb színvonalról mutat rá a rákfenére, mely dúl a hazugságokkal telt társadalmi testén és minden vonalon őszinteséget kíván.

Az előadók igyekeztek a darab tendenciáját érvényesíteni s ez sikerült is. A színpadon a valódi életet láttuk, bár meg kell mondanunk, hogy egy helyen ennyi hitványosság, mint a darabban van, aligha fordul elő. De típusok lévén, életből voltak véve és egy társaságba összegyűjtve, mintha valaki a fogház épület lakóit jourra hívná meg.

G á l Gyula reális felfogással karakterisztikusan alakított és hatással játszott.

T o m p a Kálmán szokott intelligenciával és rutinnal mutatta be, hogy nehezebb szerepeket is könnyedséggel játszik meg.

T ó v ö l g y i Margit ez idő szerint a legjobb drámai hősnők egyike s tegnap sem volt hűtlen jó művészi hírnevéhez.

B á i a s s a Jenő finom elmés felfogással szaporította számtalan kabinet alakításainak sorozatát.

B á e s n é, N o v á k Irén, B e n e d e k, R ó n a s z é k i s a többi szereplők mindazt megtették, ami tőlük telt és nem vontak le a darab mélyebb hatásából.

D. Handel Berta asszony Nagyváradon.

A magyar királyi operaház ünnepelt primadonnája D. H a n d e l Berta asszony ma délután érkezik városunkba, hogy a 15-én kezdődő vendégszereplésére a próbákat megkezdje. A nagy művésznő vendégszereplései elé igen nagy érdeklődéssel néz a nagyváradai közönség, hogy egykor kedvelt énekesnőjének hangjában és játékában ismét gyönyörködhessen.

Arcképeinek újabb felvétele Deutsch K. J. kirakatában található.

Föriss Pista jutalomjátéka.

Még alig hangzott el a színpadon az a soktaps és kacagás, mely Rónaszéki Gusztávnak jutalomjátéka alkalmából osztályrészül jutott, már a Föriss Pista jutalomjátékában lesz alkalma közönségünknek kacagni és tapsolni.

Kedden lesz az! »Hová lett a gyerek?« című bohózat kerül akkor színpadra, melyben Förissnek kitűnő szerepe van. A népszerű komikust bizonyára teit ház fogja kitüntetni.

Műsor változás. Angyal Ilka betegsége miatt a műsor változást szenvedett. Shakspeare klasszikus bohózatát ugyanez klasszikus darabkal pótolta az igazgatóság, amennyiben Molier »Füsvény«-ét tűzte műsorra, mely minapi élénk tetszésben részesült. — A »Szentivánéji álom« jövő hétre halasztatott. — A két Champignol« másodsor. — Azon rendkívül élénk hatás melyet a »Két Champignol« gyakorolt, arra ösztönözte az igazgatóságot, hogy vasárnap este újra adatja ezt a jóízű bohózatot. A kacagni szerető közönség bizonyára örömmel fogadja azt. — Vasárnap délután a »Kornevillei harangok« kerül színpadra Serpolette szerepében R. Réthy Laurával.

REGENY-CSARNOK.

A két kastély.

Elbeszélés.

(Írta: Valncsek Béla.)

A haldokló megbízása.

Hullámzó tömeg vette körül az 1207. évben Eisenach városának egyik szállóját, jóllehet a nap már nyugvóra tért s ragyogó csillagoknak adott helyet. Az emberek kíváncsian tódultak a szállókerijébe s magasztalólag beszéltek a híres Klingsohrról, Magyarország ismert dalosáról és csillagjósáról a kít Henrik. Thuringia fejedelme hivatott bizonyos ügyben magához. Klingsohr neve lebegett az ajkakon és sóvárgó szemek tekintettek ama szoba ajtajára, melyben a jós tartózkodott. De csakhamar öröm váltotta fel a kíváncsiságot és meglepedés sugárzott az imént még sóvárgó szemekből. Az ajtó ugyanis megnyílt s nyugodt kimért léptekkel Klingsohr lépett ki rajta, hogy kielégítse a nép kíváncsiságát. A hullámzó tömegben a csodálkozás moraja vonult végig s visszafojtott lélegzettel hallgatták a csillagjós ihletett szavait.

Az emberek valami újságot szerettek volna hallani a híres jós ajkairól, de egyikök sem mert előállni kérésével, hanem csak egymást buzditották.

»Ugyan ne légy oly félnék« — szólt egy alacsony, köpczös termetű férfi társához, egy magas, széles vállu emberhez.

»Ha én oly magas volnék, mint te már régen kérdeztem volna valami újságot, de így attól tartok, hogy nem is vesz észre a jós.« . . .

A megszólított férfi arcán mosoly vonult végig és szánakozással nézett a kis ágaskodó emberre. Azután, mintha igazat adott volna társa szavainak, szót akart emelni, de már későn, mert egy 5-6 éves körüli kis leány megelőzte őt szándékában, a ki tiszta, csengő hangon szólta meg Klingsohrt.

»Meséljen valamit, jós bácsi!«

Klingsohr mosolyogni kezdett. Elérté a kis leány szavait, melyeket ez a nép ösztönzésére intézett hozzá s tekintetét a csillagos égre vetve így szólt:

Látok egy szép csillagot kelni Magyarországon, mely egész Marburgig s innen az egész világra küldi szét sugarait; tudjátok meg, hogy ez éjjel uramnak, a magyar királynak leánya születik, kinek neve Erzsébet s ki fejedelmek fiának neje lesz és ki szentsége által az egész keresztény népet megvigasztalja, megörvendeztetni.«

A tömeg csodálkozással hallgatá a jós szavait, aki ezután bucsut vett a néptől és szobájába tért.

Leirhatatlan volt a hatás, melyet az elhangzott szavak a jelenlévőkre gyakoroltak; majd zajos eljennel köszöntve a távozó jóst, szétoszlottak s kiki házába tért nyugodni.

Másnap első dolguk volt, hogy Klingsohr jelenlétét hírül vigyék Henrik tartományi grófnak, aki az Eisenach közelében fekvő Wartburg várában lakott, mely egy magaslaton állott.

A fejedelelem öröme leirhatatlan volt, midőn meghallá a híres csillagjósak Eisenachba való megérkezését s minthogy nagy tisztelettel viseltetett iránta, fényes kísérettel ment Eisenachba Klingsohr fogadtatására.

A fogadtatásnál szokásos kölcsönös nyilvánítások elvégzése után a jós, Henrik thuringiai fejedeleme kíséretével együtt Wartburg várába ment, a hol nagy kényelemben részesült. A fejedeleme számtalan kérdéssel ostromlá Magyarországot csillagjósát, aki alig győzte Henriket válaszzal; majd rövid idő múlva távozott a várból.

A várból levezető uton Klingsohr kis leánnyal találkozott, a kiben csakhamar ama bátor kis leányt ismerte fel, a ki őt a szálloda kertjében megszólította.

A jós megsimogatta a leányka arcát s így szólt hozzá:

»Kogy hívnak gyermekem?«

A kicsike bátran tekintett Klingsohrra s ezeket mondta:

»Burghoff Róának.«

„Nesze, kis Róza, végy magadnak czukrot” szölt a jós, mialatt csekély pénzdarábot nyújtott a ragyogó arcú leánykának. Azután tovább folytatta utját.

(Folyt. köv.)

T Á V I R A T O K.

A szerb király utja.

Belgrád, aug. 9. (Saját tud. távir.) Minden ellenkező híresztelés alaptalan, Sándor király e hó 16-án édes anyja társaságában elhagyja Belgrádot és Budapesten keresztül 17-én Bécsbe érkezik. Bécsből édesatyja, Milán király látogatására Luczernba utazik, a hol azonban csak néhány napot fog tölteni, mert Milán királytól hosszabb időre Biaritzba fog utazni a szerb király édes anyja, Natália királynő látogatására.

A posztkiszli tolvajok elfogatása.

Budapest, aug. 9. (Saját tud. távir.) Tizenegy s fél esztendei sikertelen fáradozás után a budapesti rendőrség ma sok rossz vicczert kapott fényes elégtételt. Az a szálló igévé vált mondás, hogy a tettesek úgy eltűntek, mint a budapesti posztkiszli-tolvajok a mai nappal elvesztette szatirikus élet, mert a budapesti rendőrség nagy dicséretére ma mégis elfogták a híres posztkiszli-tolvajokat. Ez a hír a Zrinyi-utcai főkapitányságnál óriási szenzációt keltett, Sélley főkapitány még az éj folyamán jelentést tett róla a belügyminiszteriumnak, honnan Bánffy Dezső bárót nyári tartózkodó helyén szintén értesítették a nagy eseményről. A hatóságok örömet nem pusztán a tettesek elfogatása okozza, hanem az a körülmény, hogy a tettesekkel együtt az annak idején ellopott 240000 forint nagy része vagy talán az egész pénz is megkerült.

Egy hónappal ezelőtt egy Szakáll Ferencz nevű ember jelentést tett a rendőrségnél, hogy Csombor Imre üllői-uti vendéglős, ki annak idején a postánál volt alkalmazva, s kit tíz évvel ezelőtt gyanúsították is a lopással, tényleg a posztkiszli s a benne volt negyed millió forint eltűntetője, s hogy a tettesek egyike Trieszt közelében Schwében lakik.

A rendőrség ezek után megindította az eljárást és az eredményt biztosabbnak vélte, ha előbb a rejtélyes idegent keríti hatalmába. A rendőrség úgy vélekedett, hogy a távolban biztosabban, nyugodtabban végezheti a vizsgálatot és a meghíúsítástól kevésbé kell tartania. Így indult meg a vizsgálat, míg Csombort gyanútlanul, még erősebben figyelték meg.

Ez adta meg az első nyomot a posztkiszli tolvajok kézrekerítéséhez.

Bérczy kapitány leutazott Schwébe és elfogatta Supisics Józsefet, a másik tettest, a ki mindent bevallott. A Csombor házában megejtett házkutatásnak is pozitív eredménye volt, készpénzt ugyan keveset találtak, de annál több okmányt arról, hogy Csombor igen gazdag ember, holott azelőtt nyomorgott. Vannak birtokai, melyeknek értéke 100.000 frt.

A házkutatás után Zsarnay r. tanácsos letartóztatottnak jelentette ki Csombor Imrét és a vele vadházasságban élő Zsengellér Zsuzsannát. A további vizsgálat meghíúsításának kikerülése céljából

a rendőrség rendőri felügyelet alá helyezte továbbá Csombor leányát és annak férjét Lehmann Miklóst. Ez utóbbiak szintén a főkapitánysághoz kísértettek, de valószínűleg rövid idő múlva szabadlábra fognak bocsájtatni.

A nemzetiségi kongresszus.

Budapest, aug. 9. (Saját tud. távir.) A kongresszus megtartására az engedély abban az értelemben adatott meg ma délután, hogy a kongresszus nyilvános gyűlésnek tekintetik. Erre vonatkozólag felhivatalosan a következőket jelentik:

Budapest székes főváros rendőr-főkapitánya, mint értesülünk, az u. »nemzetiségi kongresszus« bejelentőnek beadványára azt a határozatot hozta, hogy az 1868. évi megfelelő belügyminiszteri rendelet értelmében, mint nyilvános gyűlés bejelentése tudomásul vétetik, de nemcsak a csend és rend fentartásáért, hanem a netán előforduló alkotmány- és törvénysértésekért is a bejelentők tételnek felelőssé. A felügyeletet, minthogy a gyűlésen különböző ajku állampolgárok vesznek részt, a különböző nyelvek részint egyikében, részint másikában jártas három rendőrtisztviselő fogja gyakorolni. Köteleleztettek egyúttal a bejelentők, hogy holnap délelőtt 11 óráig a gyűlés részletes napirendjét terjesszék a főkapitányság elé.

Ujabb gyilkossági merénylet.

Budapest, aug. 9. (Saját tud. távir.) Ma délután a Károly-köruton levő Goldmann és Engel céghez belépett Engel Károly hevesi kereskedő és Goldmann Mihálylyal akart beszélni, valami követelés miatt, mit tőle beakart a cég hajtani. Goldmann Mihálylyal találkozott is és Engel arra kérte, hogy álljon most el a követeléstől, mert nem tud fizetni.

Goldmann Mihály erre kijelentette, hogy ők nem várnak tovább, mire Engel Károly előhuzott a zsebéből egy revolvert és e szavakkal:

— No hát ha nincs irgalom benned, bennem sincs — rálőtt rokonára.

Ez félreugrott és lehajolt, aminek köszönhető, hogy a golyó nem talált.

Ezalett az üzlet alkalmazottai ráugrottak Engelre és elvették a revolverét. Az előhívott rendőr pedig a főkapitánysághoz kísérte a merénylőt.

K ö z g a z d a s á g.

Lisztkivitelünk Amerikába. Fiumei jelentések szerint Délamerikába irányuló lisztkivitelünk az idén igen jól fejlődik, Julius hónapban, szemben a múlt év megfelelő hónapjának 9005 hordót tevő kivételével, az idén 18.842 hordó lisztet exportáltunk, úgy, hogy a gyarapodás 9837 hordó, vagyis közel 110 százalék. E tekintélyes gyarapodás örvendetes mellékkörülménye az, hogy Braziliába menő lisztkivitelünk kizárólag a fiumei utirányt használta és általában a kivitelből nemcsak Trieszt, hanem az osztrák malomipar is kiszorult. Ellenben meg lehetős mértékben kezdenek partícipálni a kivitelben a horvátországi malmok, a mi nekünk mindenesetre kellemesebb, mint az osztrák malmok versenye.

Állatforgalmi korlátozások. A földművelésügyi m. kir. miniszter körrendeletileg közhírré teszi, hogy a vágó marhának Magyarországon területéről Svájcba való bevitele az általános állategészségügyi feltételek mellett ismét szabad, ellenben a tenyészmарha, juh, kecske és sertés bevitele ellen kiadott forgalmi korláto-

zás továbbra is érvényben marad. — Továbbá hogy a szarvasmarha, juh és kecske Arad, Bács-Bodrog, Pest-Pilis-Solt-Kiskun, Somogy és Zala vármegyéből, valamint Arad, Baja, Zombor, Szabadka, Ujvidék, Kecskemét és Pécs városokból Alsó-Ausztriába való bevitele a száj és körömfájás betegség esetleges behurcolásának megakadályozása végett további intézkedésig megtiltatott. — Végre, hogy a szarvasmarha, juh és kecske Arad, Pest-Pilis-Solt-Kiskun, Somogy és Zala vármegyéből, valamint Pécs sz. kir. városból Csehországba való bevitele f. évi július hó 24-től kezdve további intézkedésig megtiltatott.

A boszniai és hercegovinai országos kormány a szarvasmarha, juh és kecskének Bács-Bodrog, Somogy és Zalamegyék, Pécs város továbbá a sertéseknek Baranya- és Torontál vármegyék területéről Bosznia és Hercegovinába való bevitelét megtiltotta.

Eladó szőlővesszők bejelentése. Hogy a szőlővesszők eladása a termelőknek megkönnyítések s hogy azok, a kik akár európai, akár amerikai szőlővesszőket vásárolni ohajtanak, a létező szőlővessző-készletekről idejekorán tájékozást szerezhessenek, a földművelésügyi miniszterium úgy, mint az előző években, az idén is hirdetést fog kibocsájtani az eladó szőlővessző-készletekről. Ezen czélból felhívja mindazon földbirtokosokat, a kik fajtiszta európai vagy amerikai szőlővesszőkkel rendelkeznek, hogy készleteiket fajta, minőség (sima vagy gyökeres vesszők) és mennyiség szerint, a termelési hely, (vármegye, község, vasut és postaállomás) és az ezenkénti eladási ár megjelölésével, az árakba a csomagolás és a feladó vasuti állomáshoz való szállítás költségeit is beleértve, azon kerület szőlőszeti és borászati felügyelőjéhez, a mely kerületbe a vesszők termelési helye tartozik, (de nem a miniszteriumba) lehetőleg mietőbb, de legkésőbb ez évi szeptember hó 1-ig jeltessék be. A bejelentett szőlővesszők kifogástalan jó minőségűek és fajta szerinti azonosságáért a bejelentő feltétlenül felelős. A bejelentendő sima vesszőknek legalább 55 centiméter hosszú és legalább 5 milliméter átmérővel bíró teljesen egészséges, jól kiérett dugványoknak kell lenniök.

A bejelentés arra szolgál, hogy a vesszőt kereső közönség minél könnyebben juthasson a szükséges szőlővesszőhöz, a mit azért kell kiemelnünk, nehogy a termelők arra számítsanak, hogy a miniszterium a bejelentett vesszőkészleteket okvetlenül meg fogja vásárolni. A bejelentések teljesítésének könnyítése céljából külön bejelentési iver adatnak ki. E bejelentő iverk bélyegmentesek, s a rovatok megfelelő kitöltése mellett a bejelentő sajátkezü aláírásával ellátva azon kerület szőlőszeti és borászati felügyelőjéhez nyújtandók be, a mely kerületbe a vesszők termelési helye tartozik. Bejelentési iverlapok a szőlőszeti és borászati kerületi felügyelőknél, a szőlőszeti és borászati pincze-egyeteknél s a vármegyei gazdasági egyleteknél ingyen kaphatók.

A budapesti termény-tőzsde forgalma

1895. auguszt. 8.

Budapest, augusztus 7. I. Készárúüzlet. Buzát ma mérsékelttel kínáltak, a vételkedv csöndes volt és szilárd irányzat mellett 24.000 q. hazai buzát 5 krral olcsóbb áron vásároltak.

Idegen buzákban: szerb buza 5.50.
Rozs irányzata vevők tartózkodása folytán csöndes, ára 5.30—5.42 frton Budapesten.

Tengeri irányzata változatlan és forgalom nélküli.

II. Határidőüzlet. Amerika tegnap 3 1/2 centt. árhanyatlást jelentett. Az időjárás és a vevők tartózkodók. Árak marokkói háborus hírekre 3—4 krral javultak. Később azonban 1—2 krral maradtak.

Előfordult kötések: buza őszre 6.32—6.34 frt rozs őszre 5.39—5.41 frt, tengeri július—augusztusra 5.85—5.91 forint, tengeri augusztus—szeptemberre 5.57—6.11 frt, zab őszre 5.78—5.73 frt, káposzta-repeze augusztus—szeptemberre 9.05—9.10 forint.

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1895. augusztus 9-én.

Magyar aranyjárdék 4%	— — — —	123.—
Magyar koronajárdék	— — — —	99.75
Magyar vasuti kölesön aranyban 4 1/2%	— — — —	124.50
Magyar vasuti kölesön ezüstben 2 1/2%	— — — —	103.50
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	— — — —	122.—
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	— — — —	98.25
Italmérsi jog megváltási kötvény	— — — —	101.25
Horvát-szlavon földtehermentesítési kötvény	— — — —	98.75
Magyar nyerevény sorsjegy-kölesön	— — — —	157.75
Tiszaszabályozási és szegedi sorsjegy kölesön	— — — —	145.75
Osztrák járdék papirban	— — — —	100.75
Osztrák járdék ezüstben	— — — —	101.—
Osztrák járdék aranyban	— — — —	123.—

Osztrák korona járadék	101.—
1860. osztr. államsorsjegyek	154.50
Osztrák-magyar bankrészvény	1070.—
Magyar hitelbank részvény	489.50
Osztrák hitelintézet részvény	399.—
Osztrák-magyar államvasuti részvény	416.50
20 frankos arany (Napoleon'd'or)	959.—
Német birodalmi márka	59.40
London vista	121.60
Paris vista	48.16
20 márkás arany	11.88

Szerkesztői üzenet.

G. E. (Helyben.) Dr. Sipos Árpád a hegyi választmány elnöke jelenleg kint lakik saját szőlőjében. Tessék hozzá kimeni szívesen fogad bárkit.

B. Ö. (Helyben.) Kérésére még egy előfizetési felhívást szereztünk önnek Tompa Kálmántól. — Hát oly buzgó gyűjtő ön, hogy már a harmadik ívet kéri? Na ennek igazán örvendünk.

D. F. (B.-Gyulán.) Levelét vettük, de mivel már ugyanazon tárgyban kaptunk tudósítást — nem közölhetjük.

SZINKÖR NAGYVÁRADON.

Nagy bérelt 99. sz. V. Kis bérelt 19. sz.
Páratlan. Páratlan.

Szombaton, 1895. augusztus 10-én.

A FÖSVÉNY.

Vigjáték 5 felvonásban. Irtá: Molière.

Az előadás kezdete fél 8, vége 10 órakor.

Holnap vasárnap 2 előadás. Délután fél 4 órakor leszál-
litott helyárrakkal bérletszűnetben

A KORNEVILLEI HARANGOK.

Operette.

Este fél 8 órakor rendes helyárrakkal bérletfolyamban

KÉT CHAMPIGNOL.

Legújabb francia bohózat.

Magyarország sok százra menő ásványvizei között

a „Gieshübl“ viznek egyetlen hasonmása!

BODOKI „MATILD-FORRÁS“

rendkívül szénsavdus és páratlanul tiszta égvényes savanyúvíz.

Elsőrangú asztali- és üdítő ital

a melynél tisztább, egészségesebb és kellemesebb ásványvizet képzelni sem lehet.

Legújabb vegyelemezés: . . . a bodoki „Matild-forrás“ vize a legtisztább és legértékesebb égvényes ásványvizünk. Ható alkotó részei közül nátriumbicarbónát- szénsavtartalma jóval nagyobb, mint a hasonló természetű (gieshübl, radeini, preblai, bilini kron-dorfi, luhi Margit stb.) vizeké. Ritka nagy szabad- és félig kötött szénsavtartalmának s kitűnő kezelésének tulajdonítható, hogy a víz üledéket nem képez; gyógyító célokra használva érvényre jut a víz minden alkotó része . . .

Budapest, 1895. ápril 21.

Dr. Hankó Vilmos, s. k.

Orvosi tekintélyek egybehangzó nyilatkozata:

. . . a bodoki Matild viz kitűnő hatással van az emésztő és légző szervekre. A köhögési inger, rekedtség, tüdőhurut ugyancsak javulnak mellette. Vérkeringési zavaroknál, epe-, vese- és scrofulosus hajoknál is nem egyszer tapasztaltattott igen jó hatása. Éltrendi italul és járványos időben ivóvíz helyett használva, megbecsülhetlen.

Borral, cognakkal, gyümölcs-szirupokkal, vagy tisztán magában használva a „Matild“ viz igazán pompás ital.

Árjegyzék és a víz leírása szívesen küldetik.

Árak Nagyváradon üveggel együtt egy liter 17 kr., fél liter 13 kr.

Nagyvárad főraktár Wurst József fűszer- és esemege kereskedése: kapható továbbá minden ásványvíz-üzletben és nevezetesebb vendéglőben.

Hazafias tisztelettel 198 29-0.

György József, forrás kezelője.

(Háromszékmege) Bodok (Háromszékmege.)

Kiadó lakások.

Az Apáca-utca 3-ik számú bérházban

(ahol a TISZÁNTUL szerkesztősége és kiadó-
hivatala van)

nagyobb és kisebb lakások

minden órában

180 28-0 kiadók.

Értekezhetni Dr. SCHWEIGER EDE
ügyvédnél Apáca-utca 383—18. szám.

Lapunk számára hirdetések felvételnek.

SZENT LÁSZLÓ KÖNYVNYOMDA

Nagyvárad, Apáca-utca 3. szám.

MŰVEK,
FOLYÓIRATOK,
HIRLAPOK,
FONALZATOK,
GAZDASÁGI
NYOMTATVÁNYOK,
EGYHÁZI,
KÖZSÉGI
ÉS EGYÉB
HIVATALOS
NYOMTATVÁNYOK,
KÖRLEVELEK,
LEVÉLBORITÉKOK,

ELVÁLLAL ÉS KÉSZIT:
IZLÉSES KIVITELBEN

mindennemű

nyomdai munkákat

jutányos árak mellett.

Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

LEVÉLFEJEK,
SZÁMLÁK,
FALRAGASZOK,
BÁLI MEGHÍVÓK,
TÁNCZRENDEK, ÉTLAPOK,
NAPTÁRAK,
PALACZKFELIRATOK,
NÉVJEGYEK,
GYÁSZLAPOK,
STB., A
NYOMDAI SZAKBA
VÁGÓ
NYOMTATVÁNYOK
KÉSZÍTÉSE.

(160) 12-0

EGYHÁZI NYOMTATVÁNYOK

* * * * * nagy raktára. * * * * *

Tanulók a nyomdában felvételnek.